

PSST... MATURA

PYTANIE JAWNE 64 · MATURA USTNA 2027–2028

DŻUMA · KONTEKST: KAMIEŃ NA SZANIEC

PRZYJAŹŃ W ZAMKNIĘTYM MIEŚCIE

Pytanie jawne 64: „Czy możliwa jest przyjaźń w sytuacjach skrajnych? Omów zagadnienie na podstawie Dżumy Alberta Camusa. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst”. Proponowany kontekst: Kamień na szaniec Aleksandra Kamińskiego.

TEŻA W JEDNYM ZDANIU

Skrajne warunki utrudniają relacje, ale przyjaźń jest możliwa.

GOTOWE ZDANIA NA EGZAMIN

NA POCZĄTEK

„Dżuma” dowodzi, że przyjaźń w sytuacji skrajnej jest możliwa i rodzi się ze wspólnej pracy, zaufania i szczerości.

NA ZAKOŃCZENIE, PO KONTEKŚCIE

Rieux i Tarrou oraz bohaterowie „Kamieni na szaniec” pokazują, że przyjaźń nie chroni przed stratą, ale chroni przed obojętnością.

SCHEMAT ODPOWIEDZI

Trzy sceny z „Dżumy” — wspólna praca, szczerza rozmowa, nocna kąpiel. Do tego bolesny finał i konkretny przykład z „Kamieni na szaniec”. Wniosek: przyjaźń w sytuacji skrajnej jest możliwa, ale nie jest tarczą przed stratą. Daje zaufanie, obecność i powód, żeby zostać człowiekiem, kiedy świat wydaje się nieludzki.

Chcesz mieć to pytanie z głowy? W książce „Psst... matura” masz wszystkie 76 pytań: tezę, gotowe zdania, plan, pułapki i trening — a w tomie 2 wzorcowe wypowiedzi. Zajrzyj: niekazmuliczyc.pl/psst/

SPRAWDŹ SIĘ

Odpowiedz najpierw sam(a) — kierunek odpowiedzi zakryj kartką.

1. Teza — Czy zagrożenie sprzyja przyjaźni, czy ją niszczy? Sformułuj odpowiedź bez uproszczenia.

KIERUNEK ODPOWIEDZI Zagrożenie izoluje, ale wspólne działanie, zaufanie i szczerłość mogą stworzyć silną więź. Przyjaźń nie chroni przed stratą, lecz pomaga pozostać przy drugim człowieku.

2. Trzy sceny z „Dżumy” — Co do argumentu wnosi: wspólna praca Rieux i Tarrou, ich rozmowa oraz kąpiel w morzu?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Praca dowodzi wzajemnego zaufania. Rozmowa ujawnia osobiste przekonania i przełamuje samotność. Kąpiel pozwala im na chwilę wspólnego odpoczynku i pokazuje, że więź jest czymś więcej niż współpracą podczas epidemii.

3. Próba straty — Dlaczego śmierć Tarrou nie podważa tezy o wartości ich przyjaźni?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Rieux nie może uratować Tarrou, lecz jego ból potwierdza znaczenie relacji. Przyjaźń była realną bliskością w czasie walki z chorobą, a nie gwarancją ocalenia.

4. Kontekst — Jaką rolę w „Kamieniach na szaniec” odgrywa akcja pod Arsenalem? Co można porównać z „Dumą”, a czego nie należy utożsamiać?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Po aresztowaniu Rudego przyjaciele i inni członkowie podziemia ryzykują, by go odbić. W obu dziełach więź skłania do działania mimo zagrożenia. Okupacja i epidemia mają jednak odmienny charakter i źródła; porównujemy próbę przyjaźni, nie przyczyny cierpienia.

5. Pytanie komisji — Czy różnica poglądów przeszkadza przyjaźni Rieux i Tarrou?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Nie: łączy ich wspólne działanie i szacunek. Przyjaźń nie wymaga identycznych przekonań.

6. Pytanie komisji — Dlaczego kąpiel w morzu jest tak ważna?

KIERUNEK ODPOWIEDZI To chwila wolności i bliskości w zamkniętym mieście, znak, że mimo dżumy można żyć.